

Versiekundige Bea van der Put nodigt baby's uit om te draaien: 'Het is echt heel leuk hoor, met je hoofd naar beneden'

Verloskundige Bea van der Put (62) is gespecialiseerd in versies bij stuitligging; ze begeleidt geen bevallingen meer, maar gaat door met baby's draaien. Ook baby Adam krijgt een uitnodiging om in beweging te komen. 'Hé jochie. Een vreemd paar handen. Gek hè?'

[Els Quaegebeur](#) 26 januari 2023, 15:00

Vermaard versiekundige Bea van der Put heeft een slagingspercentage van 65 procent: ‘Soms lukt het draaien in één keer. Vaak niet. Baby’s moeten aan mij wennen en ik aan hen.’BEELD SANNE DE WILDE

Adam, een baby van 35 weken woonachtig in de buik van Emmy, krijgt vandaag voor het eerst een uitnodiging. Hij zal zich de uitnodiging niet herinneren, ook al is ze bepalend voor zijn leven. Of althans, voor de manier waarop dat leven op aarde begint.

De uitnodiging komt van Bea van der Put (62), verloskundige en versiekundige bij stuitligging. Ze is onder andere verbonden aan Stuit in West, een samenwerking tussen verlos- en versiekundigen uit de wijk en hun tweedelijnscollega’s in OLVG West. Sinds haar zestigste begeleidt Van der Put geen zwangerschappen of bevallingen meer, maar van baby’s draaien kan ze geen genoeg krijgen. Haar reputatie als vermaard draaikunstenaar gaat de stadsgrenzen ver voorbij; aanstaande ouders van Groningen tot Maastricht vragen om haar hulp.

In een kamertje in het echocentrum op het WG-terrein ontvangt Van der Put Emmy en haar partner Martijn, twee Amsterdammers van halverwege de dertig, voor een eerste poging tot het uitwendig draaien van Adam van een stuitligging naar een hoofdligging: de beste startpositie voor een bevalling zonder keizersnee.

Emmy komt net uit bad, zegt ze als Van der Put vraagt hoe het gaat. Ze is een beetje zenuwachtig, net als Martijn, maar ze heeft een goed gevoel over wat staat te gebeuren: “Omdat we bij jou terecht konden.” De versiekundige drukt het stel op het hart dat ze niets kan garanderen. “Het is echt een uitnodiging voor Adam. Wel een duidelijke, en ik kan hem ook zeker begeleiden, maar uiteindelijk moet zijn hoofd ernaar staan – letterlijk en figuurlijk.”

Zonder dwang

Emmy vindt het geruststellend dat Adam niet wordt gedwongen tot een draai. Dan gaat ze met haar dikke buik ontbloot op het onderzoeksbed liggen. Martijn neemt plaats aan het voeteneinde. Van der Put staat naast het bed en legt haar handen op de buik voor een eerste verkenning van Adams positie. Hij ligt in een ‘volkomen stuit’, zoals ook bleek uit de laatste echo’s. Een volkomen stuit wil zeggen dat de baby met het hoofd omhoog in de baarmoeder ligt en met de billen en voetjes naar beneden – in Adams geval in een soort kleermakerszit, met zijn rug naar voren.

De andere meest voorkomende ‘liggingsvariatie’ (een stuitligging is een variatie en geen afwijking, herhaalt Van der Put meerdere keren) is de onvolkomen stuit: billen naar beneden en benen vrij gestrekt omhoog, in een U-vorm. Er is ook nog half onvolkomen, met een voet omhoog en eentje naar beneden, en de dwarsligging.

Adam heeft nog tamelijk veel bewegingsruimte voor een baby die groot is voor zijn leeftijd. “Hij is lekker *chubby*,” zegt Van der Put.

“Dat is positief, want het wil zeggen dat de placenta goed werkt.” Voordat het kantelen begint, benadrukt ze dat het onmogelijk is Adam hiermee pijn te doen. Blauwe plekken, botbreuken, een ingedeukt hersenpannetje; het kan allemaal niet door de airbag met water waarin hij zit.

Voor Emmy kan het duwen tegen de buik wel enigszins onaangenaam voelen. “Het helpt als het jou lukt zoveel mogelijk te ontspannen. Vind je de druk toch te zwaar, wat helemaal niet raar is, dan pas ik mijn techniek aan of moeten we stoppen. Zitten we nét op het kantelmoment als jij laat weten het wel erg intens te vinden, zal ik eerst zeggen dat we er bijna zijn. Wil je dan nog steeds stoppen, doe ik dat natuurlijk.”

Grip op de billen

Emmy sluit haar ogen en slaakt een diepe zucht. Wat haar betreft mag Van der Put aan de slag. Enig ongemak neemt ze voor lief. Martijn ook, maar die stelt zich hier – om voor de hand liggende redenen – nederig in op. Allebei willen ze liever geen keizersnee, en de kans daarop is aanzienlijk bij een bevalling van een kind in stuitligging.

Van der Put knikt instemmend: “De keizersnede is een groot goed. Het is ook zeker geen gevaarlijke ingreep, laat ik dat vooropstellen, maar het is een blijft een operatie met een kleine kans op complicaties, met name voor de moeder. Als we die kunnen voorkomen door een baby uitwendig te draaien, is dat mooi.”

Ze wrijft wat olie op Emmy's buik. “Soms lukt het draaien in één keer. Vaak niet. Baby's moeten aan mij wennen en ik aan hen. Een voorwaarde om iets te kunnen bereiken vandaag is dat ik achter Adams billen kom, zodat ik hem als het ware een beetje uit het

bekken kan lokken. Is de temperatuur van mijn handen zo goed? Nou, we gaan eens kijken wat Adam wil.”

Met een geconcentreerde blik beweegt ze haar handen heen en weer over de buik, tastend naar de lichaamscontouren van de baby. Kordaat maar voorzichtig. Stap 1 – grip op de billen van Adam – lukt vrij moeiteloos. Nu kan ze verder. Ondertussen praat ze tegen hem: “Hé jochie. Een vreemd paar handen. Gek hè? Ik voel je hoofdje. Zullen we eens kijken of we je kunnen uitnodigen om te draaien? Er is genoeg ruimte voor. En het is echt heel leuk hoor, met je hoofd naar beneden.”

De aanmoedigingen wisselt ze af met uitleg en complimenten aan de ouders: “Je bent echt heel goed in ontspannen, Emmy. Ik ontgin steeds een stukje gebied waar hij naartoe kan. Adam moet uit zijn holletje komen. Dat is wennen, maar hij snapt al heel goed wat de bedoeling is. Mooi dat je tegen hem praat, Martijn. Emmy, als ik te enthousiast ben, hoor ik het, hè?”

Hartslag

Van der Put weet Adam te verleiden tot een driekwart draai, maar als ze loslaat, buitelt hij als een speelgoedtuimelaar weer omhoog. Na een minuut of tien last ze een pauze in zodat iedereen even kan bijkomen. Ondanks dat Emmy stilligt en rustig ademt, heeft ze het zo warm gekregen dat haar brillenglazen zijn beslagen. Met het echoapparaat bekijken ze opnieuw de positionering van Adam en ze luisteren naar zijn hart. Dat klopt sterk en snel, maar niet te snel. “Deze man houdt wel van spelen,” zegt Van der Put. “Aan zijn hartslag te horen vindt hij het enig, al die aandacht.”

Bea van der Put: 'Niemand is mislukt als een versie niet lukt. Ik niet, de baby niet, de ouders niet.'BEELD SANNE DE WILDE

Ze vraagt toestemming om nog een poging te doen. Die krijgt ze van Emmy en Martijn, maar Adam denkt er anders over. Hij gaat opnieuw bijna helemaal mee in de uitnodiging om uiteindelijk toch weer zijn eigen plan te trekken: met zijn hoofd omhoog. Van der Put denkt dat er misschien een voetje in de weg zit waardoor hij de draai niet volledig kan maken. “We gaan niet eeuwig door, maar ik zou graag nog een keer willen proberen zijn rug de andere kant op te krijgen. Dan kan ik dat voetje misschien uit het bekken wippen. Oké Adam, het is de laatste keer voor vandaag: *take it or leave it.*”

Adam *leaves it*. Van der Put luistert opnieuw naar zijn hart: “Ik hoor het al. Hij heeft er nog steeds lol in mij te slim af te zijn.” Dan bespreekt ze met de ouders de mogelijkheid het over een paar dagen nog een keer te proberen, met assistentie van een extra paar handen van een collega-versiekundige. Mochten ze besluiten dit in het ziekenhuis te doen dan kan Emmy daarnaast een onschuldig

medicijn krijgen waardoor de baarmoederspier ontspant. Soms is dat net het laatste zetje dat een baby nodig heeft om de draai te maken. Voor het medicijn voelt Emmy niets. Wel wil ze graag dat Adam nog een keer een uitnodiging krijgt, van twee versiekundigen.

Eigenwijs jongetje

Drie dagen later is het zover. Iedereen is er klaar voor. Behalve Adam. Hij kan het, er is genoeg ruimte in de buik om de bocht te nemen, maar hij doet het niet. Emmy en Martijn zullen nu in gesprek gaan met de gynaecoloog over de opties: of een geplande keizersnee of een natuurlijke stuitbevalling. Ze zeggen dat ze toch blij zijn dat ze hun kind de kans hebben gegeven.

Van der Put knikt. “Zo is het. Niemand is mislukt als een versie niet lukt. Ik niet, de baby niet, de ouders niet. Adam is gewoon een leuk, eigenwijs jongetje. Zelfs door vier handen laat hij zich niet naar beneden leiden. Ik zeg in een geval als dit altijd: het is een goede oefening voor het ouderschap. Dingen lopen vaak anders dan je denkt. Je kunt je invloed aanwenden, maar kinderen hebben ook een eigen wil. Daar hebben wij het, terecht, mee te doen.”

De namen van de ouders zijn gefingeerd; Adam gaat echt Adam heten.

Draaien of een keizersnee?

In de laatste maand voor de uitgerekende datum ligt tussen de 3 en 4 procent van de baby's in een stuit. Na de publicatie in 2000 van de Hannah-studie (officieel de *Term Breech Trial*, uitgevoerd in 26 landen door onder anderen de Australische dokter Hannah), waaruit zou blijken dat de kans op sterfte rond de geboorte bij stuitbaby's groter is in geval van een natuurlijke bevalling, gingen ouders ook in Nederland massaal kiezen voor een geplande keizersnee. Versies raakten uit de mode.

De Hannah-studie werd een paar jaar later al weerlegd: de onderzoekers hadden de risico's van een keizersnee onderschat. Sindsdien wint de versie bij stuitligging – een antieke handgreep waar geen arts aan te pas hoeft te komen – weer terrein. Ook neemt het aantal gynaecologen toe dat goed thuis is in de begeleiding van een stuitbevalling.

In Amsterdam wordt een poging tot draaien altijd aangeboden aan de ouders van een stuitbaby. Landelijk lukt het in de helft van de gevallen, na een of na twee pogingen. Als een vrouw al een keer eerder is bevallen, is de kans iets groter. Bea van der Put heeft een slagingspercentage van 65 procent. Dat komt, zegt ze, omdat ze al baby's draait sinds haar opleiding tot verloskundige en ze het altijd is blijven doen.